
TROJMEZÍ

MĚSTO A SAD

diplomový projekt

Matúš Kaboš, letný semester, 2014/2015

ateliér: Doc.Ing.arch. Jan Jehlík

OBSAH

1. Prehlásenie diplomanta a zadanie DP
2. Všeobecné informácie, vymedzenie územia, kontext v širších súvislostiach, fotodokumentácia stavu
3. Analýzy, rešerše
4. Koncept
5. Návrh, sprievodná správa, bilancie
6. Použité zdroje
7. Výkresová príloha

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: **Matůš Kaboš**

datum narození: 8. 5. 1986

akademický rok / semestr: 2014/2015 LS

ústav: 15119 Ústav urbanismu

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Jan Jehlík

téma diplomové práce:

Praha - Trojmezí

zadání diplomové práce:

1/

Trojmezí je nezastavěné území v Praze, které se rozkládá kolem městských částí Praha 10 (Záběhllice), Praha 11 (Chodov) a Praha 15 (Hostivař). Obklopeno je sídlišti Chodovec, Spořilov, Práčská, Zahradní Město, Nové Zahradní Město a Košík a čtvrtěmi a osadami Záběhllice, Práče a Hostivař. Jeho část zasahuje do přírodního parku Hostivař-Záběhllice, v nivě Botiče se také nalézá přírodní památka Meandry Botiče. Na jedné straně si klademe za cíl zamezovat rozšiřování našich měst do okolní krajiny, na straně druhé chceme, aby se i ve městě ponechala zelená nezastavěná místa. Jak zacházet s tak velkým územím, které se rozkládá na ploše několika městských částí Prahy? Má se plně zastavět a vybudovat zde plnohodnotná městská zástavba s dopravou a s návazností na okolí nebo by se měla zachovat co možná největší část zelené plochy na kraji Prahy? Cílem práce je nalezení odpovědí na tyto otázky v daném území prostřednictvím urbanistické studie. Možnou urbanizaci tohoto místa lze řešit různými způsoby. Je nutné definovat celé území jak z funkčního hlediska, tak i v návaznosti na všechny dotčené městské části.

2/

Výsledkem diplomové práce bude návrh koncepce území a struktury zástavby s cílem zajištění udržitelného rozvoje oblasti. Součástí práce bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program vyplývající z vyhodnocení možností dané lokality a z důkladné analýzy všech jejích složek.

Práce bude zpracovaná v těchto měřítcích:

a) Celoměstský kontext	1:25000
b) Širší vztahy	1:10000
c) Řešené území	1:2000
d) Objekty	1:500
e) Detaily - uliční profily, struktury, výřezy apod.	
g) Vizualizace - charakteristické pohledy na klíčová místa řešení	

Práce bude strukturovaná v těchto rovinách:

- Širší vztahy, kontext, vazby
- Celkové urbanistické řešení
- Architektonické řešení veřejných prostorů
- Architektonické/krajinářské řešení dílčích (vzorových) částí

Práce bude mít tyto přílohy:

- Portfolio s průvodní zprávou (základní údaje, bilance, popis analýzy, konceptu a návrhu), všemi relevantními výkresy v příslušném zmenšení, fotodokumentací a případně ukázkou referenčních projektů
- Výkresy dle požadavků FA ČVUT

3/ Součástí práce bude fyzický model v měřítku 1:2000

Poznámka: měřítka výstupů mohou být po konzultaci výjimečně upravena, změna bude odůvodněna v závěrečné zprávě a bude potvrzena vedoucím práce

Datum a podpis studenta

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

Registrováno studijním oddělením dne

27. 1. 2015

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Matúš Kaboš
AR 2014/2015, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: TROJMEZÍ
(ČJ)

(AJ)

JAZYK PRÁCE: CZ-SK

Vedoucí práce:

Doc. Ing. arch. Jan Jehlík

Ústav: Ústav urbanismu

Oponent práce:

Ing. akad. arch. Jan Šépka

Klíčová slova
(česká):

Trojmezí, sad, město, periferie, krajina, sídlisko

Anotace
(česká):

Rozhranie troch mestských častí v centre záujmu obyvateľov aj developerov, napriek tomu doposiaľ prázdne.

Konceptom sa snažím vytvoriť rovnováhu pre dlhodobé fungovanie, vzájomným prelínaním nových štruktúr s obľúbeným no chátrajúcim sadom ako hodnotou územia. Nová štvrť sa vnára a narúša tento sad, pričom nejde o deštruktívnu intervenciu, avšak o snahu vnuknúť sadu nový život v podobe verejného priestoru.

Anotace
(anglická):

Borderline of three city quarters in the attention of developers and inhabitants, still empty and waitnig for a change.

The concept tries to establish balance for a long-term sustainable future, by merging new stucture with existing, though deteriorating orchard (park), in the position of urban landscape value. New quarter distorts this orchard, in the means of a non-destructive intervention, but a healing one. Thus establishing an impulse for its new life, as a public space.

Prohlášení autora

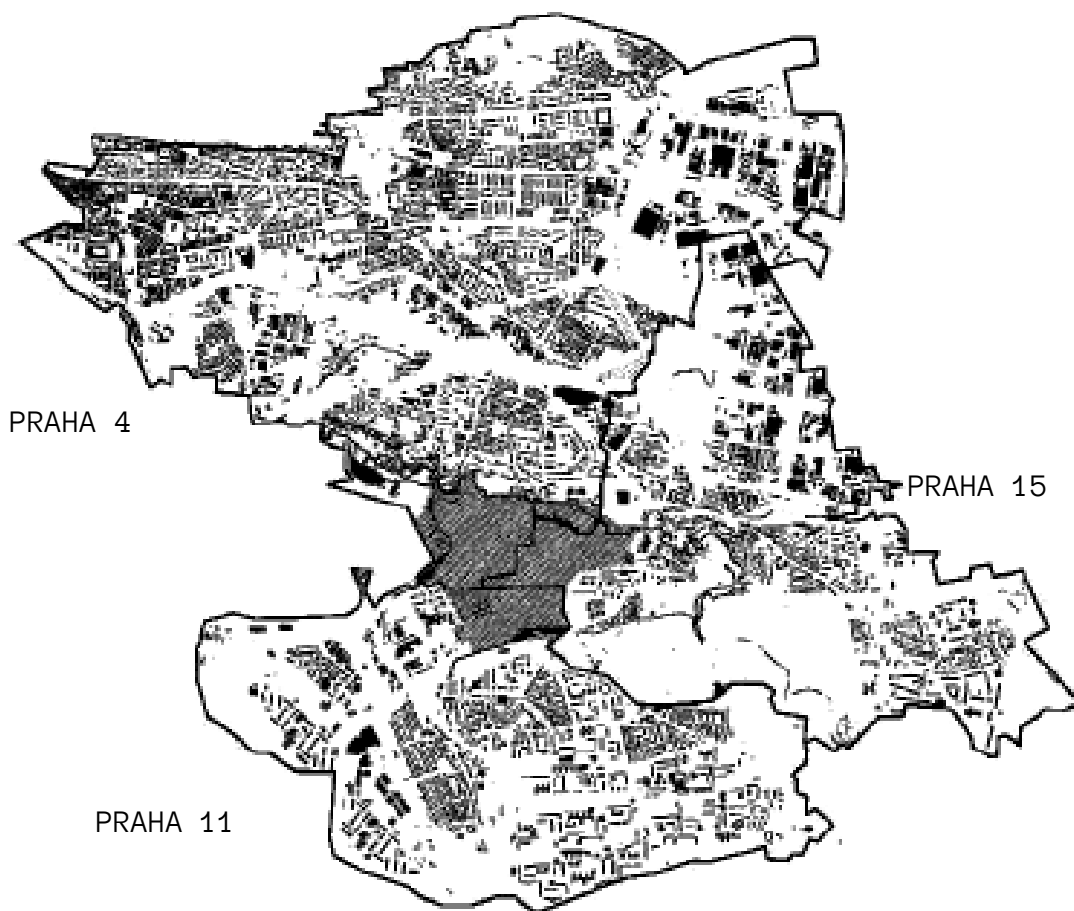
Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

podpis autora-diplomanta

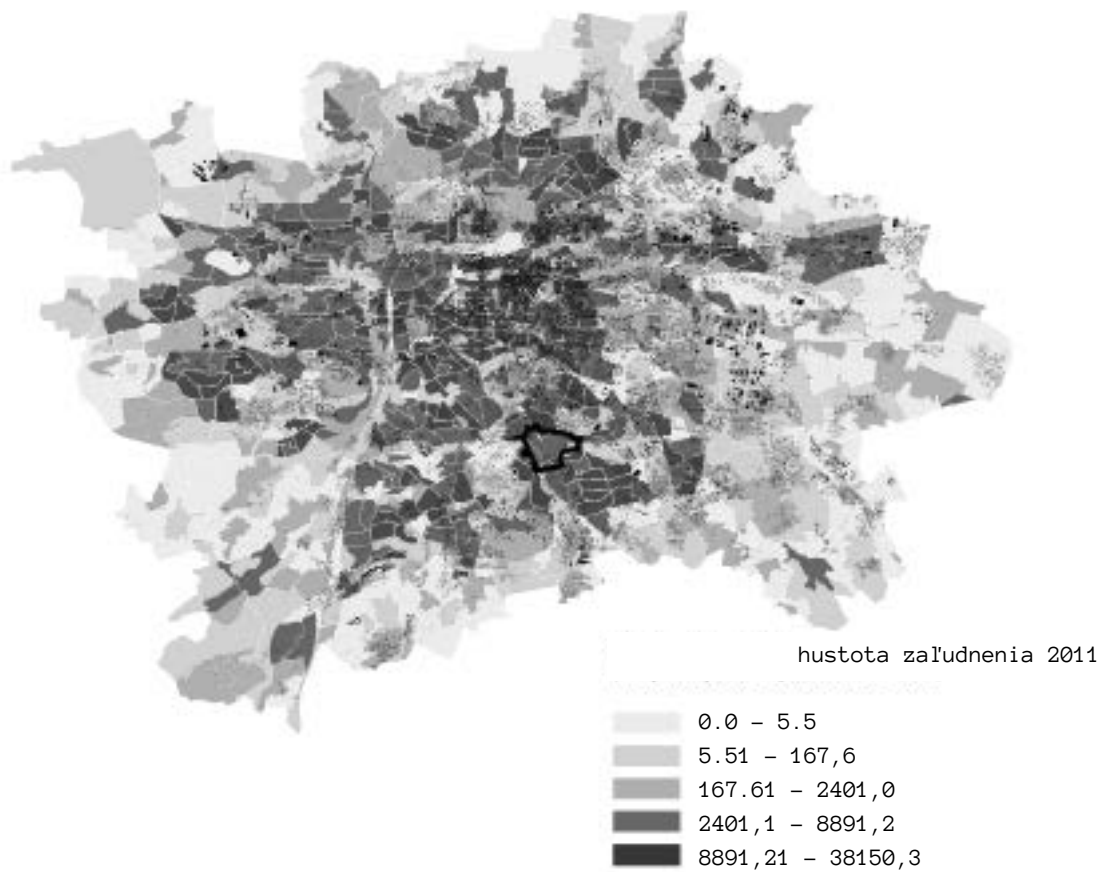
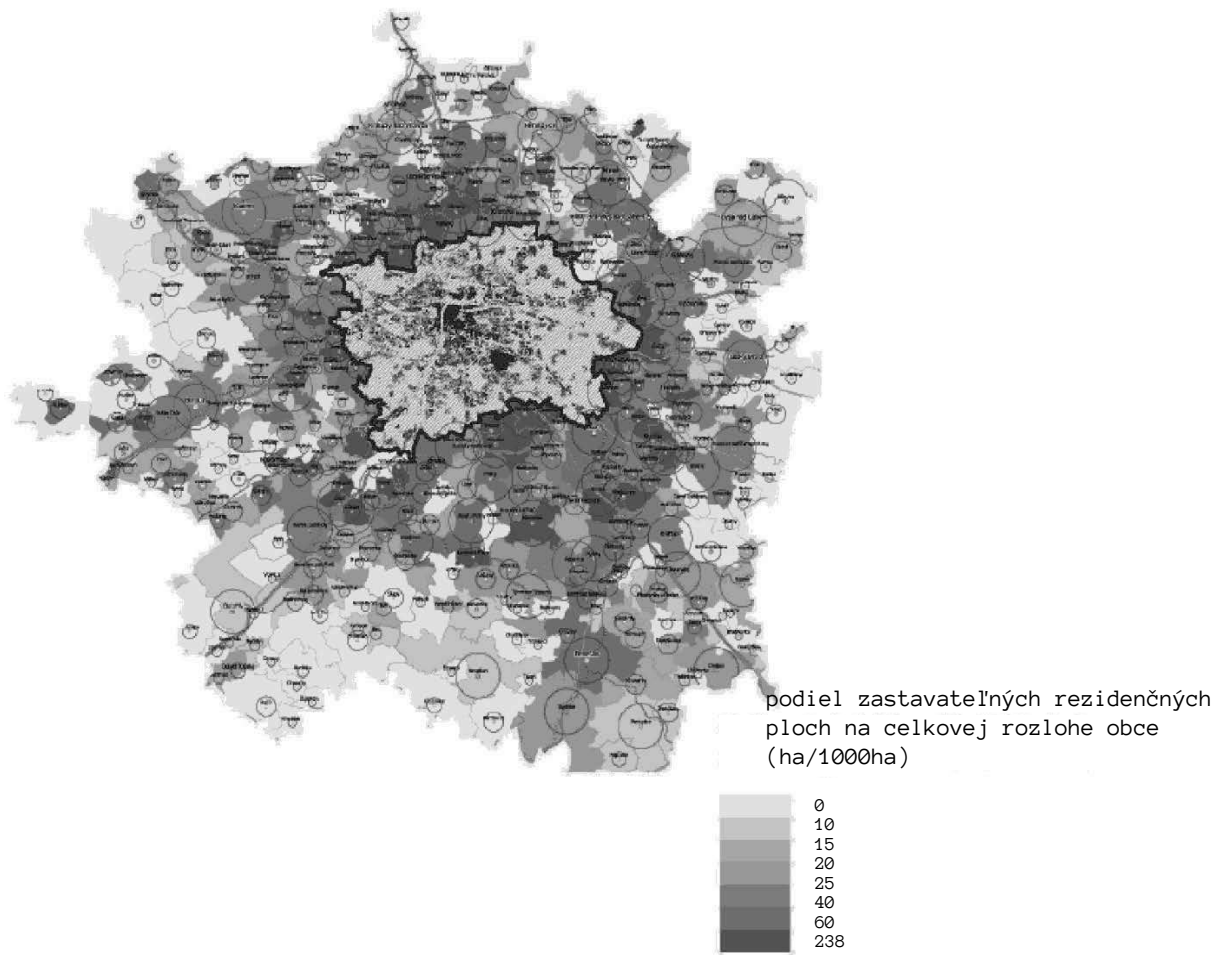
PRAHA 10

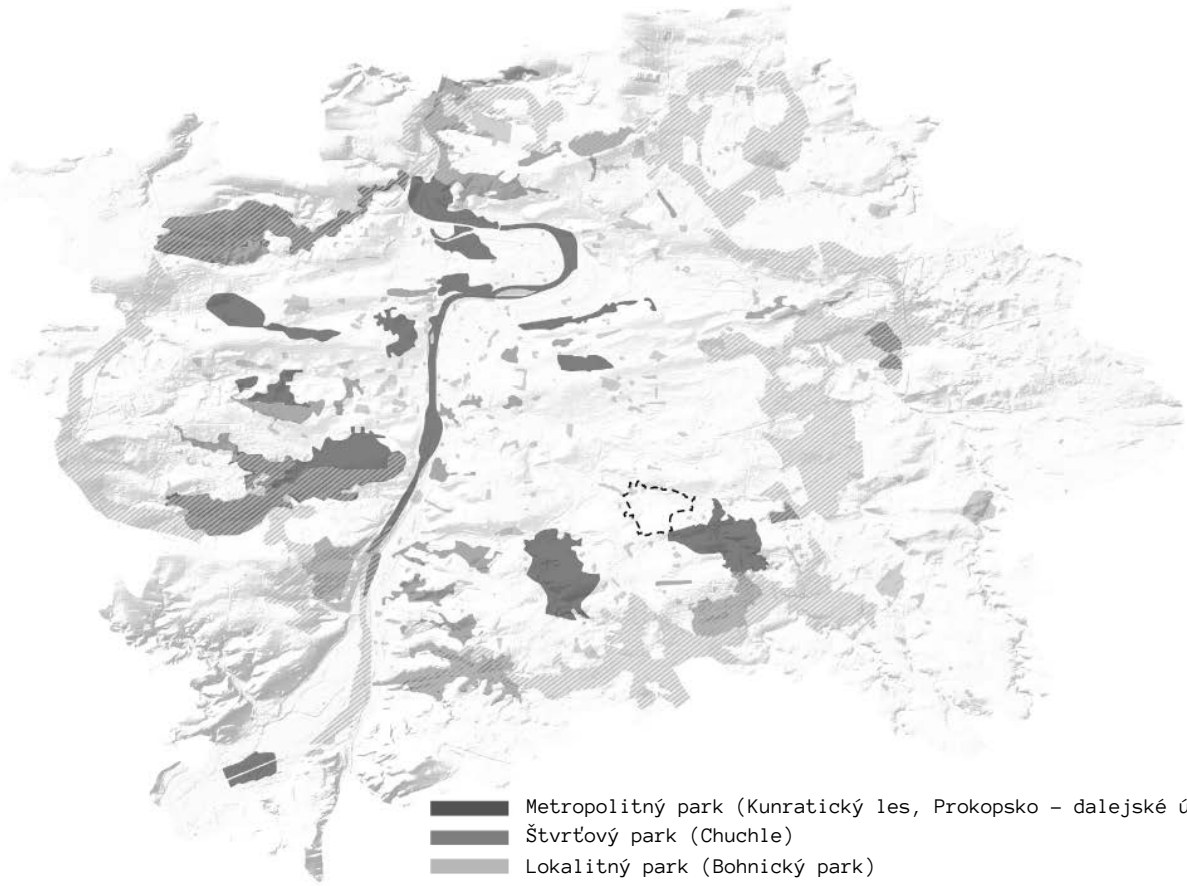
PRAHA 4

PRAHA 15

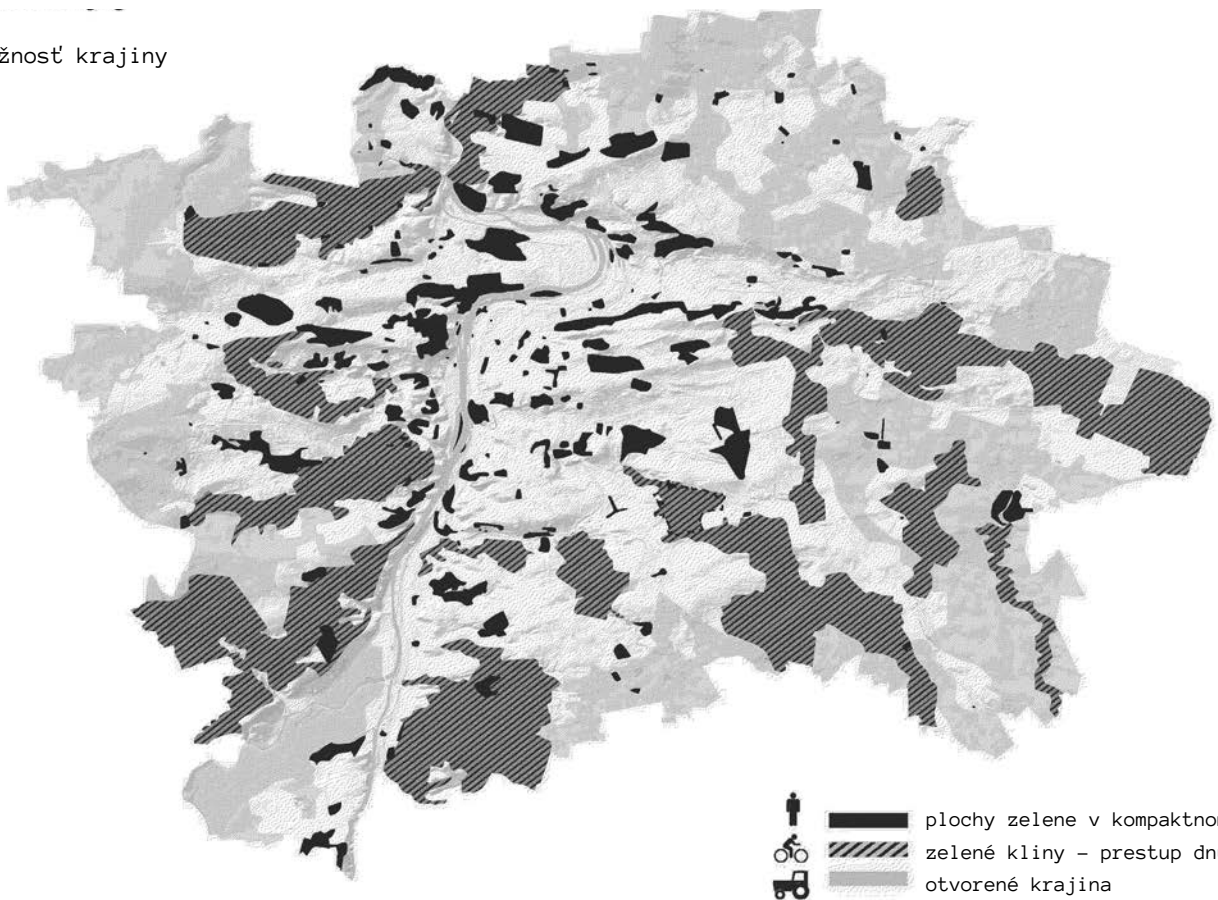
PRAHA 11

Obslužnosť krajiny

Obslužnosť krajiny

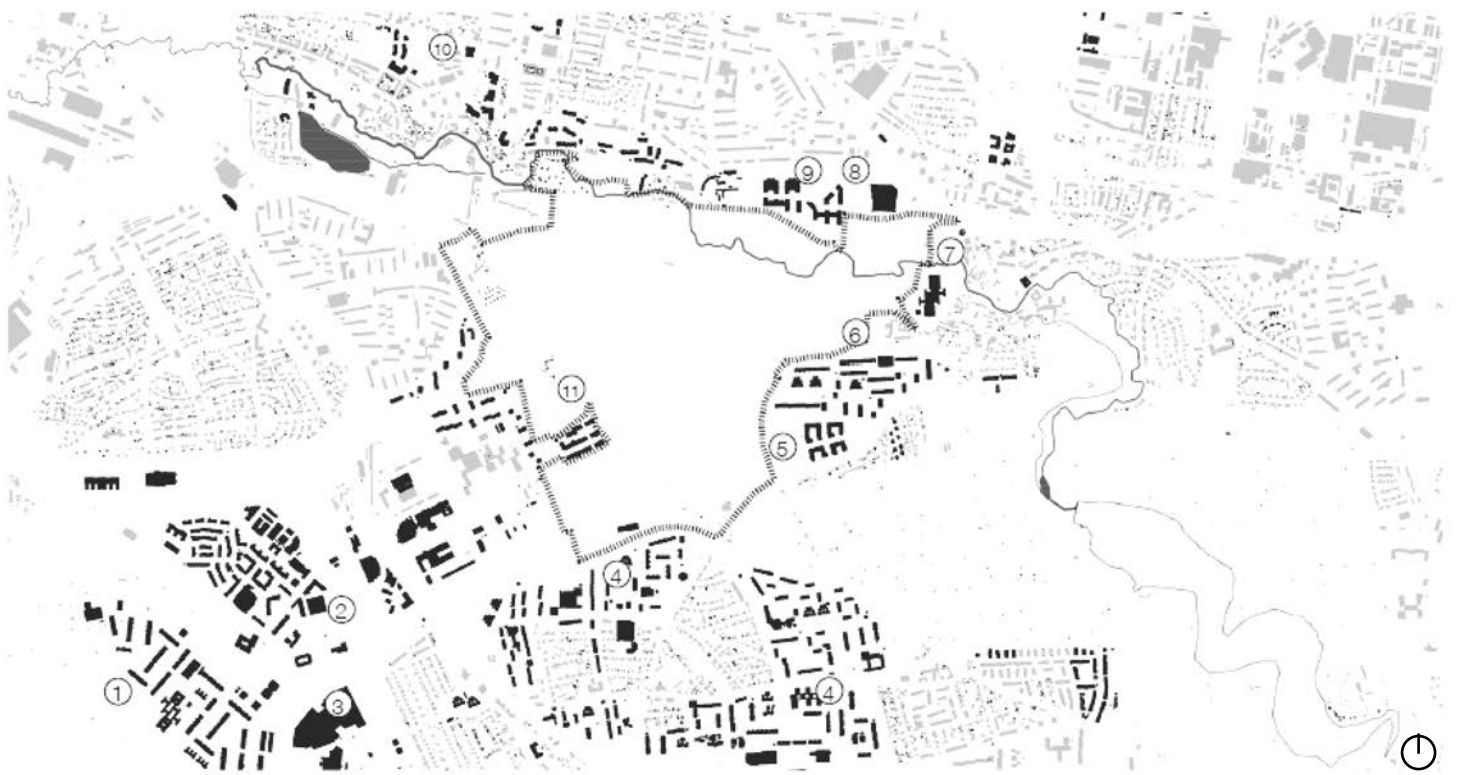

Matúš Kaboš

schwarzplan 1:50 000

Schwarzplan – současný stav

1 | Sídliště Horní Roztyly je oblast jižně od Ryšavého ulice, jejímž centrem je Pošepného náměstí, u nějž se nachází škola a obchodní dům Chrpa. Sídliště je součástí komplexu Jižní Město II, jehož výstavba byla zahájena v roce 1979. Při řešení tohoto celku se tvůrci částečně již poučili z chyb při výstavbě Jižního Města I. Od začátku byla k dispozici určitá fungující občanská vybavenost. Jižní Město II je tvořeno 4 soubory odlišenými barevně, které byly stavěny podle uceleného autorského návrhu kolektivu architektů Zeleného a Rothbauerové. Černý a hnědý soubor byly stavěny v letech 1979–1985, červený a zelený soubor sídliště Horních Roztyl v letech 1984–1988. Jednotlivé barevné celky dostaly názvy Slunce, Voda, Země a Vzduch a svá loga, použitá na slepých štítech, trafostanicích, komínech kotelen i v orientačním systému.

2 | Roztyly jsou druhý hnědý soubor, ležící na severní straně ulice Ryšavého postavený v letech 1989–1991. Domy jsou zde nižší a koncepce se vrací ke čtvercovým blokům se skrytými vnitrobloky.

3 | Obchodní centrum Chodov – Vedle obchodního centra Růže bylo v roce 2005 postaveno Obchodní centrum Chodov. Jedná se o komplex s největším počtem obchodů v ČR (celková plocha 55 500 m²). Jeho výstavba byla spojena s rozsáhlými úpravami okolí stanice metra. Na obchodní centrum navazuje komplex administrativních objektů “The Park.”

4 | Sídliště Litochleby – souhrnné označení pro sídlištní celky severně od Centrálního parku, spadající do Chodova i Hájů. Název nese sídliště podle bývalé vesnice Litochleby, která kdysi splýnula s Chodovem a při výstavbě Jižního Města byla kolem roku 1970 zcela zlikvidována. Sídliště tvoří skupiny panelových domů v Chodově v okolí Litochlebského náměstí. Panelové domy tvoří prstenec kolem zástavby rodinných domů, prstenec je zvenčí ohraničen ulicemi Mírového hnutí. Ulice Mírového hnutí tvoří hranici mezi sídlištní zástavbou a nezastavěným prostorem Trojmezí.

5 | Obytný soubor Slunečný vršek

6 | Sídliště Košík

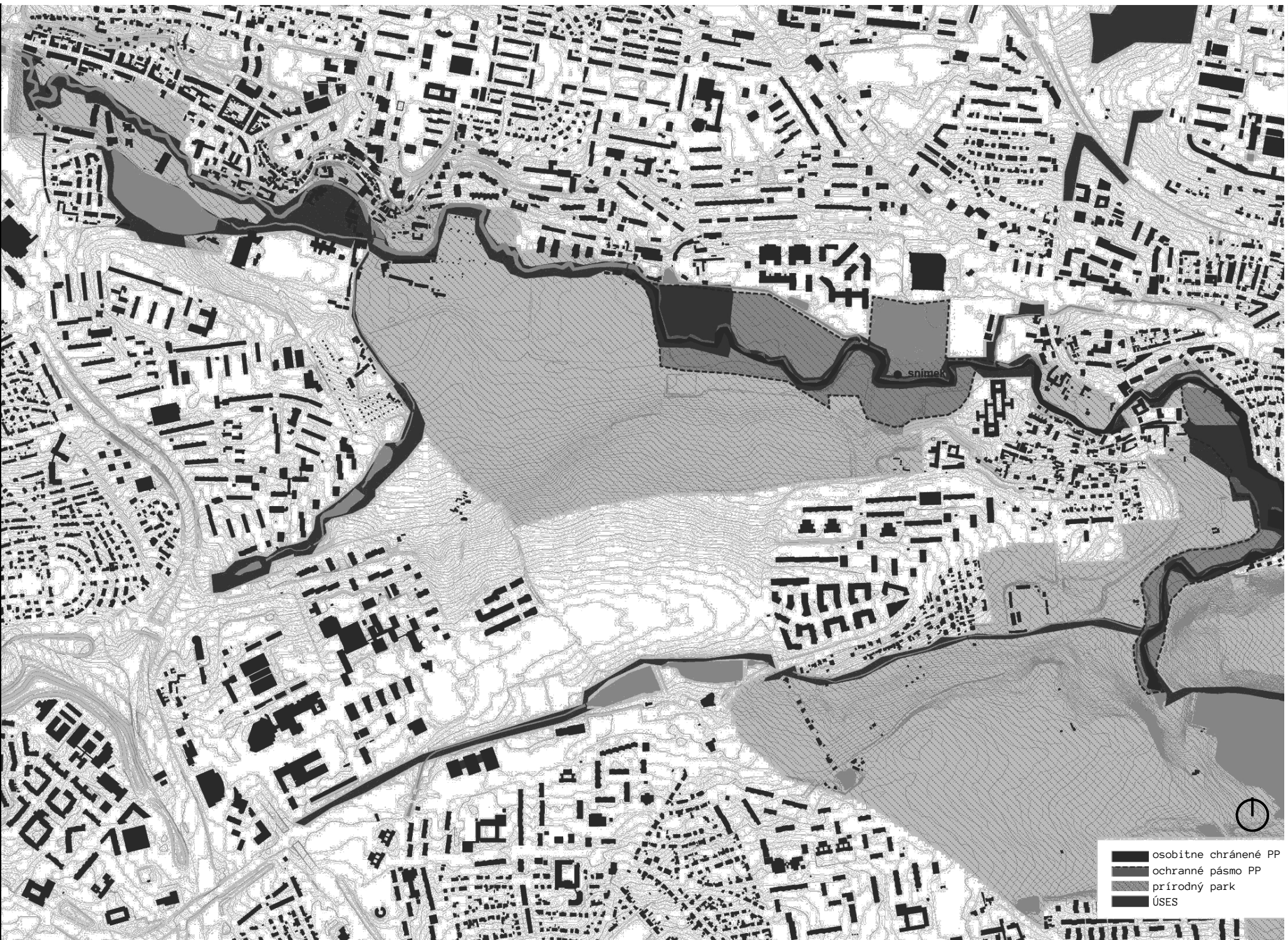
7 | Křesťanské gymnázium a základní škola

8 | Nákupní centrum Hostivař

9 | Obytný soubor Nové Zahradní Město

10 | Obytný soubor na Slatince

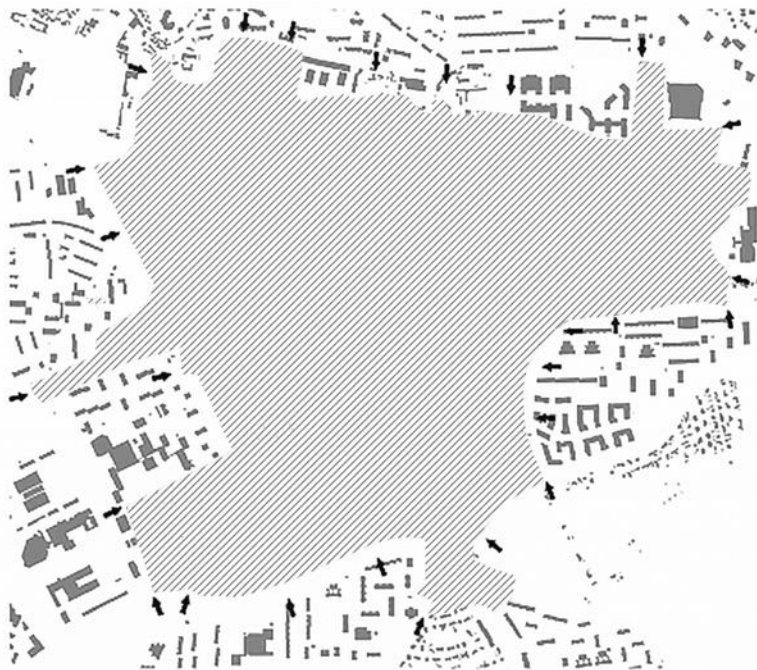
11 | Obytný soubor Kulatý Chodovec

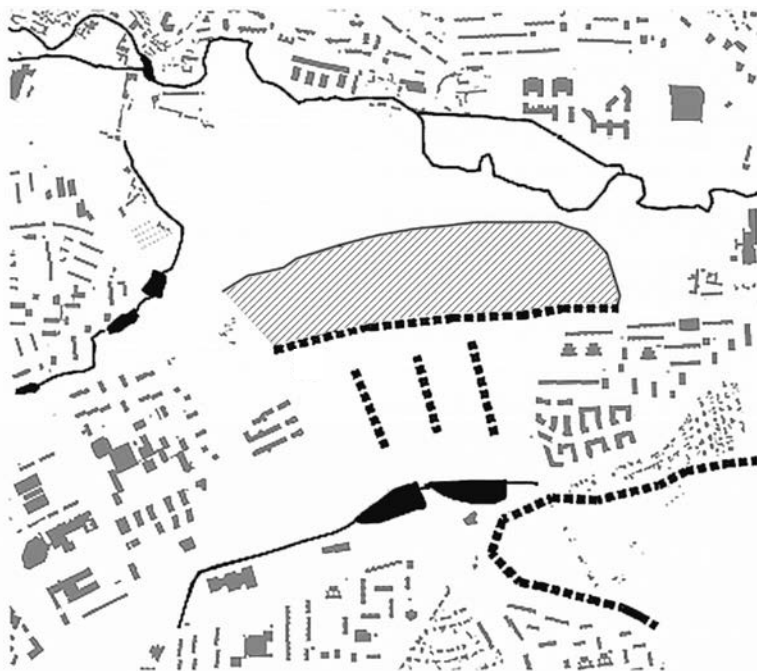
Matúš Kapos

Limity územia

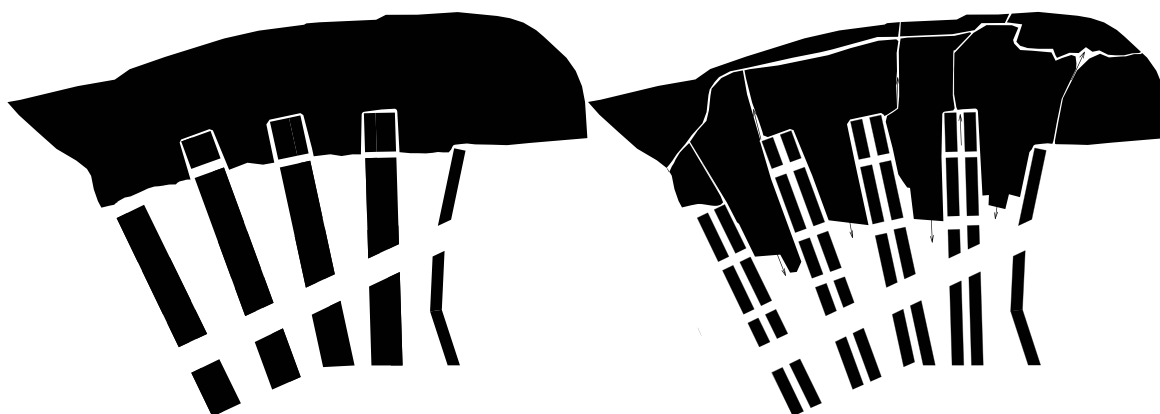
- osobitne chránené PP
- ochranné pásmo PP
- prírodný park
- ÚSES

Vymedzenie riešeného územia
spoločne so vstupmi.
Ako existujúcimi tak aj
novo navrhovanými
zaisťujúcimi dobrú
prestupnosť lokality

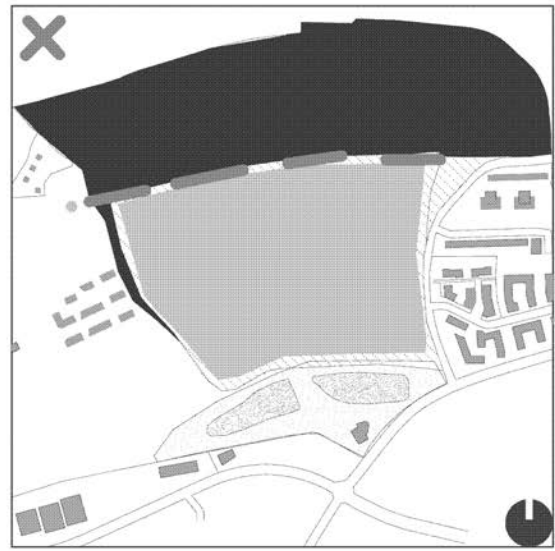
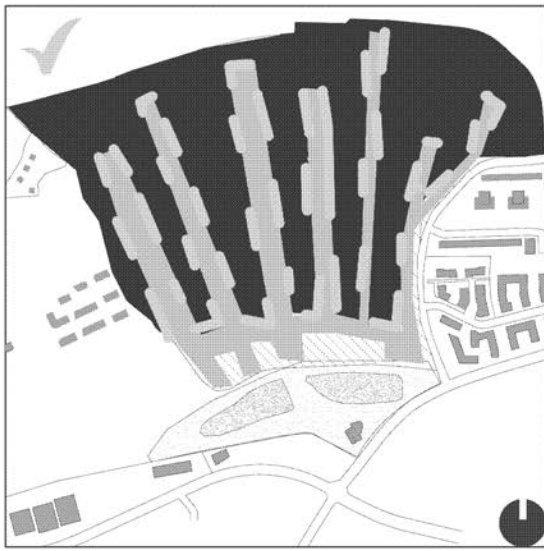
Významné krajinné prvky deter-
minujúce dané územie.
(voda, výhľad, hranica ovocného
sadu, hranica prírodného parku
Hostivař)

Zastavať alebo nechať prírodu nedotknutú? Názory developerov a obyvateľov bezprostredného okolia Trojmezí sa líšia.

Moju predstavu riešenia územia ukazuje táto diplomová práca. Svojim konceptom sa snažím o rovnováhu medzi prírodou a prísnyim zásahom človeka.

Päť výrazných línií sa vnára do nezastavaného územia, prebieha ním, pričom sa takmer nedotýka terénu. Dominantne, ale s rešpektom pláva klesajúcim terénom. Prepája nielen sad na severe s vodnými nádržami na juhu a Hostivařským lesoparkom, ale aj nový systém zástavby spája s už existujúcim do nového mestského celku. Svojou orientáciou vytvára bariéru zabráňujúcu nekonceptným stavebným zásahom a rozširovaniu sídlisk z osemdesiatych a deväťdesiatych rokov. Tie podľa štúdií investičných skupín fragmentujú pôdu a plochy zelene, pri čom nevytvárajú potrebné väzby.

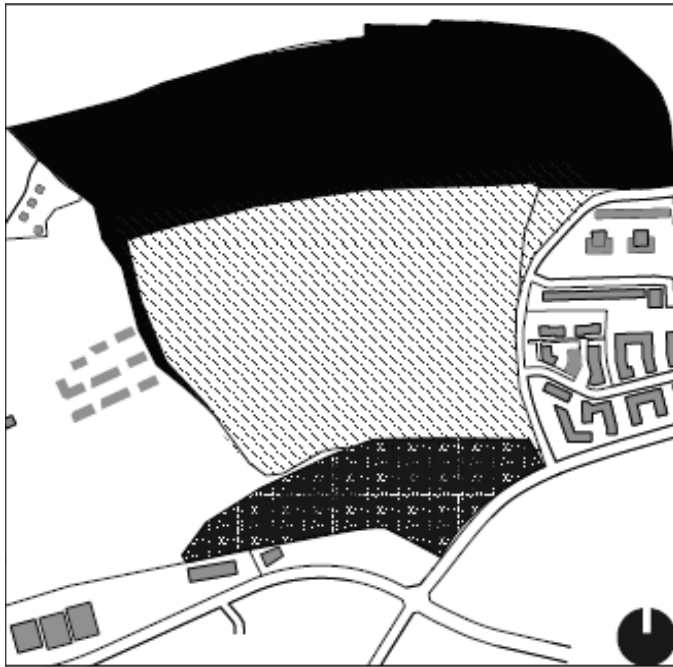

Vzájomným stretom prírody a človeka – zelených a šedých prstov alebo línií, vzniká napriek presným hraniciam symbióza. Sad sa bude rozvíjať vďaka prítomnosti človeka a človek ho bude vyhľadávať ako miesto na relax v rôznych podobách.

Novú zástavbu pretína rušná mestská trieda, ktorá sa napája na existujúci systém dopravy. Je protipólom k dynamike, ktorú vytvárajú prsty zástavby vnorené do zelene. Vyvažuje ju dynamikou dopravy, pešej, aj mestskej, v podobe električky.

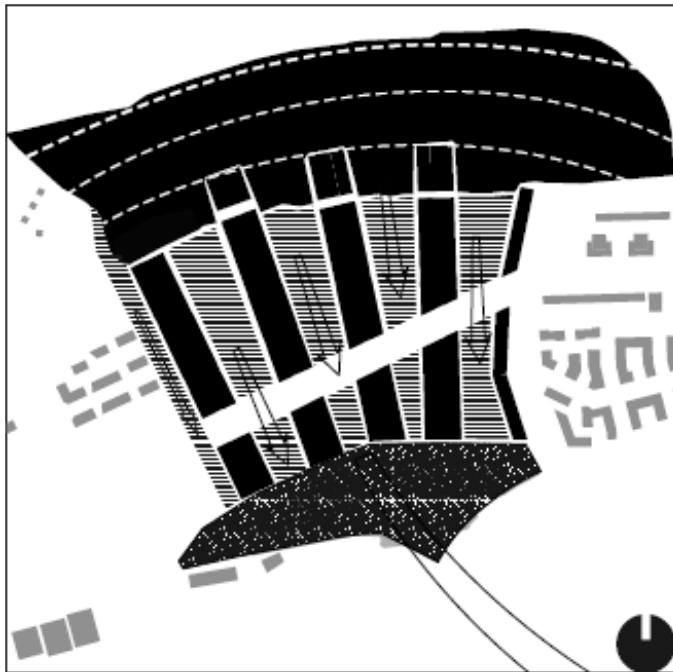

SAD – dnes domácimi vyhľadávané miesto pre relax, je však miestom so zvýšenou latentnou kriminalitou, a tiež jeho životnosť je bez vonkajšieho zásahu obmedzená. Každá aktivita širokej verejnosti je preto dôležitá. O to viac by prípadným zastavným pozemkov v blízkosti sadu mohlo dojsť k jeho revitalizácii. Ďalším dôležitým faktorom ktorý robí toto miesto lukratívnym, je blízkosť prírodného parku Meandry Botiče. Je to tiež dôvod, prečo som zvolil južnú stranu sadu ako východisko pre novú zástavbu.

Súčasný stav

Je dlhodobu neudržateľný, pri neriešení tejto situácie v blízkej budúcnosti môže dôjsť k poškodeniu a zániku sadu, keďže sady ovocných stromov majú obmedzenú životnosť (tentoto konkrétne cca 30 rokov). Preto je možným riešením zachovania tejto prírodnej hodnoty jej čiastočné narušenie výstavbou, a tým zavedením novej ľudskej aktivity, z ktorej môže byť impulzom pre nový život sadu. Dochádza aj k druhotnému efektu znižujúcej sa latentnej kriminality, keďže už nejde o zabudnuté miesto mimo mestského ruchu, ale priestor využiteľný širokou verejnou, nielen obyvateľmi novej výstavby.

Výstavba

Možnosť intenzifikácie na líniové prvky, ktoré sa vnášajú do reliéfu, jednoznačne vymedzujú priestory sadu a nadväzujúci verejných priestorov so sadovo-parkovou atmosférou. Hranica zastavanej plochy v tomto prípade nie je určená konkrétnou stavebnou čiarou, ale plochou sadu, ktorý sa stáva súčasťou novej štvrte a záleží na obyvateľoch, akým spôsobom ho dokážu integrovať a tiež vytvoriť náplň pre verejné priestory medzi objemami novej zástavby. Či ostanú lúkami s relaxačným a športovým využitím, alebo sa stanú súčasťou sadu s možnosťou komunitného agrárneho využitia.

Organizácia štvrte

Týmto spôsobom vznikajú koridory zelene v smere sever - juh, prepájajúce objem sadu s okolím retenčných nádrží na juhu riešeného územia a Hostivařským lesom a križujú novú mestskú triedu orientovanú západ - severovýchod. Trieda je nosnou komunikačnou osou, do ktorej ústia jednotlivé obslužné cesty novej štvrte. Je aj peším ťahom a platformou pre mestskú hromadnú dopravu - električkovú linku, ktorá tvorí tangenciálne prepojenie v rámci širšieho centra - podporná linka metra.

SPRIEVODNÁ SPRÁVA

1. ZADANIE DIPLOMOVEJ PRÁCE

Na jednej strane si klademe za cieľ zamezovať rozširovaní našich mest do okolní krajiny, na strane druhej chceme, aby se i ve meste ponechala zelená nezastavená místa. Jak zacházet s tak velkým územím, které se rozkládá na ploše několika mestských částí Prahy? Má se plně zastavět a vybudovat zde plnohodnotná mestská zástavba s dopravou a s návazností na okolí nebo by se měla zachovat co možná největší část zelené plochy na kraji Prahy? Projekty nemusí nutně zohledňovat požadavky developerských firem. Mělo by jít čistě o přemýšlení o daném místě a jeho správném využití a naplnění.

Možnou urbanizaci tohoto místa lze řešit různými způsoby. Je nutné definovat celé území jak z funkčního hlediska, tak i v návaznosti na všechny dotčené mestské části.

2. POLOHA TROJMEZÍ

Trojmezí je nezastavené území v Praze, které se rozkládá kolem mestských částí Praha 10 (Záběhlice), Praha 11 (Chodov) a Praha 15 (Hostivar). Obklopeno je sídlišti Chodovec, Spořilov, Práčská, Zahradní Mesto, Nové Zahradní město a Košík a čtvrtmi a osadami Záběhlice, Práče a Hostivař. Jeho část zasahuje do přírodního parku Hostivař – Záběhlice, v nive Botiče se také nalézá přírodní památka Meandry Botiče.

V horizontu územního plánu je území určeno pro zeleň, ve výhledu se v části území předpokládá funkční využití pro plochy oddechu. Ze srovnání s největšími pražskými mestskými parky (Stromovka má 84ha, Ladronka 57, Letná 48ha, Riegrovi sady 11ha) je vidět, že celé území Trojmezí by se nemelo funkčně orientovat jednostranne, pouze tímto smerem V současné době je Trojmezí pod silným investičním tlakem.

Vzniklo již několik developerských projektu, které na území navrhuji kapacitní zástavbu převážně obytného charakteru. Jako protipól tento snahám stojí nespocet občanských sdružení, které bojuji za záchranu přírodních kvalit území

3. CIELE NÁVRHU

Nosnou myšlienkou návrhu je aktivizácia a v správnej miere zahustenie riešenej lokality pre potreby budúceho rozvoja mesta Prahy s ohľadom na kvality miesta a krajinné hodnoty.

Vyslovenie jednoznačného názoru na primárnu funkciu územia, k nej adekvátne zástavbu primeranú mierkou a kompozíciou sídlišťnej zástavbe, a spôsob interakcie s prírodnými menovateľmi ako sad, vrch, prírodná pamiatka, mestská krajina, polia na južnom brehu Botiče. Prepojenie návrhu a jeho zasadenie do krajiny podporuje kontakt sever / juh a tvorí prirodzený vstup na územie sadu, pre širokú verejnosť, obyvateľov novej i okolitých štvrtí. Vytvárajú tým podmienky pre aktivizáciu a zveladenie inak chátrajúcej prírodnej hodnoty, a napriek prvotnému plošnému zmenšeniu je možné predpokladať rozvoj sadu alebo inej formy udržiavanej krajiny na plochy vymedzené v návrhu.

4. VEREJNÝ PRIESTOR

Cieľom je tiež vytvorenie a zorganizovanie verejných priestorov na riešenom území i v tesnej blízkosti, a ich pomenovanie. Sídliská doby socializmu majú všeobecne nejasnosti a nezmyselnosti verejných priestorov. Keďže je riešené územie obklopené takými sídelnými štruktúrami, je to podnet pre reakciu. štvrť je jasne komponovaná tak, aby prvky zelene vyplňali maximum verejných priestorov. Okrem sadu a jeho "zálivov" prelínajúcich sa so zástavbou je na južnej hrane situovaná promenáda pri vodnej ploche, do ktorej ústi prostredný záliv a tým skutočne tvorí vlákno zeleného pásu prepájajúceho vnútornú a vonkajšiu mestskú krajinu.

Bloky v južnej časti územia niesú uzavreté, a teda sú prístupné verejnosti. Okrem ľudovej otvorenej lúky, sú využiteľné pre športoviská rôznych druhov športu od skateboardingu, futbalu, atletickej dráhy až po detské ihriská, školský dvor, tržnicu. V partri uvažujem umiestniť komerčné a verejné inštitúcie, občiansku vybavenosť i prípadnú malovýrobu a služby.

4.KOMPOZÍCIA

Nová štvrť nadväzuje na západnej strane vrchu Trojmezí na druhú etapu, ktorá dopĺňa súčasné sídlištné plochy, vytvára administratívne centrum na južnej hrane, a ponúka ďalší objem bytových domov na severnom svahu. Na východe lícuje jestvujúcu cestu (bariéru) na sídlište košík, nesnaží sa ju však ignorovať, ale prepojiť s vnútroblokmi navrhovanej polyfunkčnej zástavby, s funkciami občianskej vybavenosti pre široké okolie. Hmoty bytových domov novej štvrte sa vsúvajú do svahu nad sadom, ktorý narúšajú posledným článkom "prsta". Sú vejárovito rozprestrené na svahu a kopírujú morfológiu terénu, nie však po celej svojej dĺžke. Sú umiestnené na platformách a každé prvé nadzemné podlažie je pocitovo "prázdne" (resp. z časti zabraté spoločnými priestormi obyvateľov k ich voľnočasovým, športovým či komunitným aktivitám). Tento modernistický princíp využívam k podporeniu prestupnosti územia,

Domy sú orientované čelnou a zadnou fasádou v smere v-z, s dennou časťou smerujúcou k "zálivu" (medzipriestoru) a s nočnou do ulice. Táto orientácia chce podčiarknuť pocit bývania na mieste bezprostredného kontaktu s krajinou. Rad domov je podľa možností terénu delený v kolmom smere tak, aby bola zachovaná priestupnosť územím.

5.FUNKCIE

Primárnou funkciou novej zástavby je bývanie. Pre tento účel využíva prírodný charakter miesta a povyšuje ho na lukratívnu obytnú zónu pre široké spektrum obyvateľstva, berie si za cieľ tento charakter zveľaďovať. Vzároveň sa oblasť stáva atraktívnou pre bývanie intenzifikáciou dopravných napojení a umiestnením v krajine, vytvorením z-v osi, prepájajúcej mestské časti, i implementovaním zbernej linky hromadnej dopravy. Maximum plôch je ponechaných pre verejný život, ich centrom sa stáva práve mestská trieda a ju pretínajúci záliv. Vzniká priestor kontaktu rušného mestského života a športovo-relaxačnej atmosféry, pešia zóna s aktívnym parterom a prístupom k službám, vybavenosti, školstvu či športovému a kultúrnemu vyžitiu pre široké okolie. objem a intenzita výstavby umožňuje využívať veľké priestranstvá prstov sadu na aktívny a pasívny relax, či na komunitné aktivity, prípadne môžu byť vhodným miestom pre umiestnenie otvoreného amfiteátru a hospody, rôznej malej architektury, landscapových úprav atď. Nová zástavba je v južnej časti doplnená otvorenými blokmi rešpektujúcimi uličné čiary prstov. Tie majú polyfunkčné využitie, každý z blokov však má svoju špecifickú úlohu v rámci širšieho okolia. (šport a zdravie, kultúra a voľný čas, komerčné centrum, tržnica, miestna samospráva, vzdelávanie.)

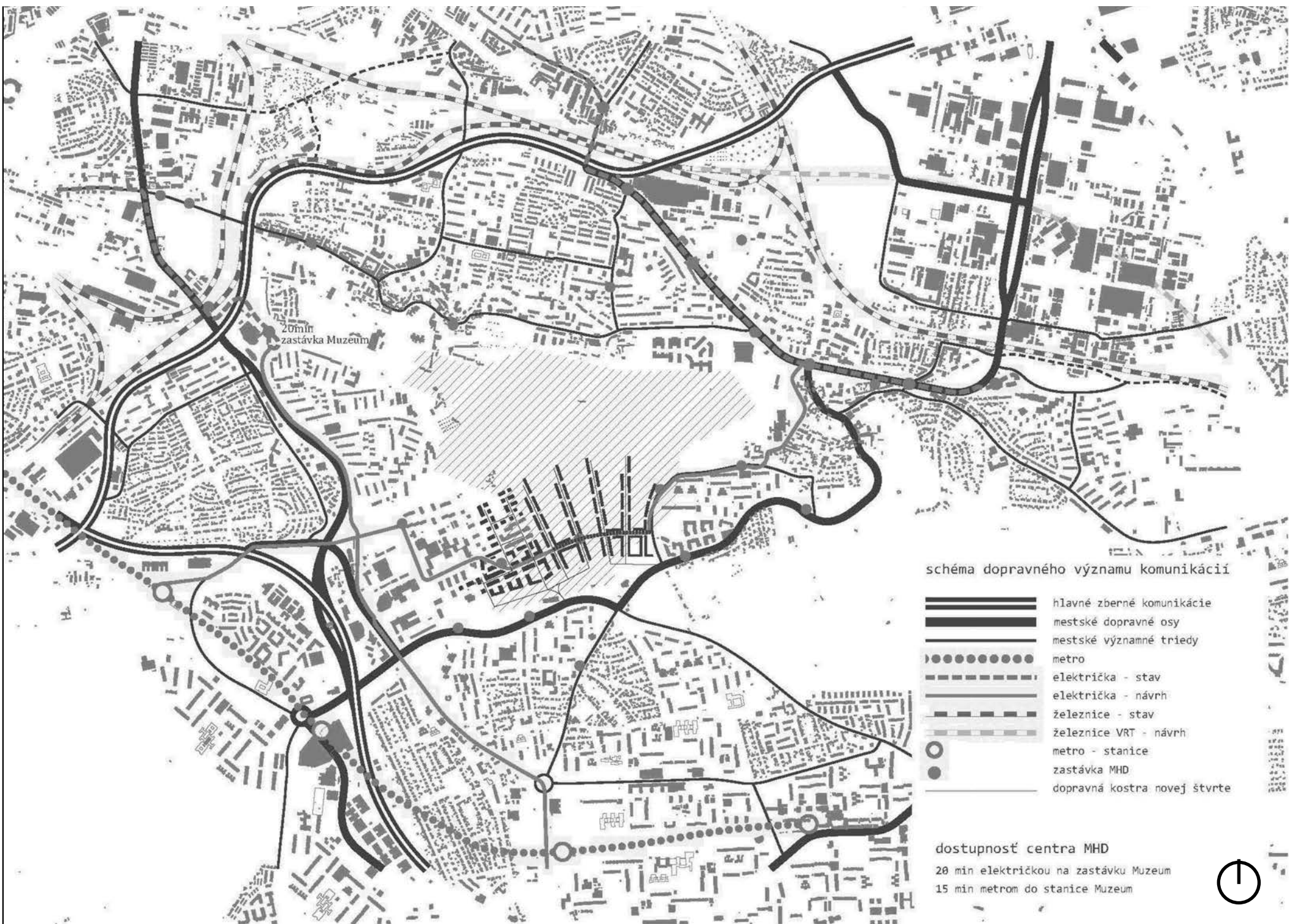
6.DOPRAVA

Hlavnou dopravnou tepnou (cestná premávka) je súčasná zberná komunikácia, ktorá lemuje riešené územie z juhovýchodnej strany, a na ňu sa napája obslužná komunikácia novej zástavby. Prepojenie s komunikáciami obsluhujúcimi západný sektor je síce možné, a potrebné z hľadiska dostupnosti no jeho intenzívne využívanie nieje žiadúce. Cieľom riešenia dopravy je sprístupnenie novo zastavanej oblasti, nie uľahčenie kontaktu obyvateľov okolitých sídlisk s centrom.

Matúš Kapoš

schéma väzieb, posilňované x potlačované 1:10 000

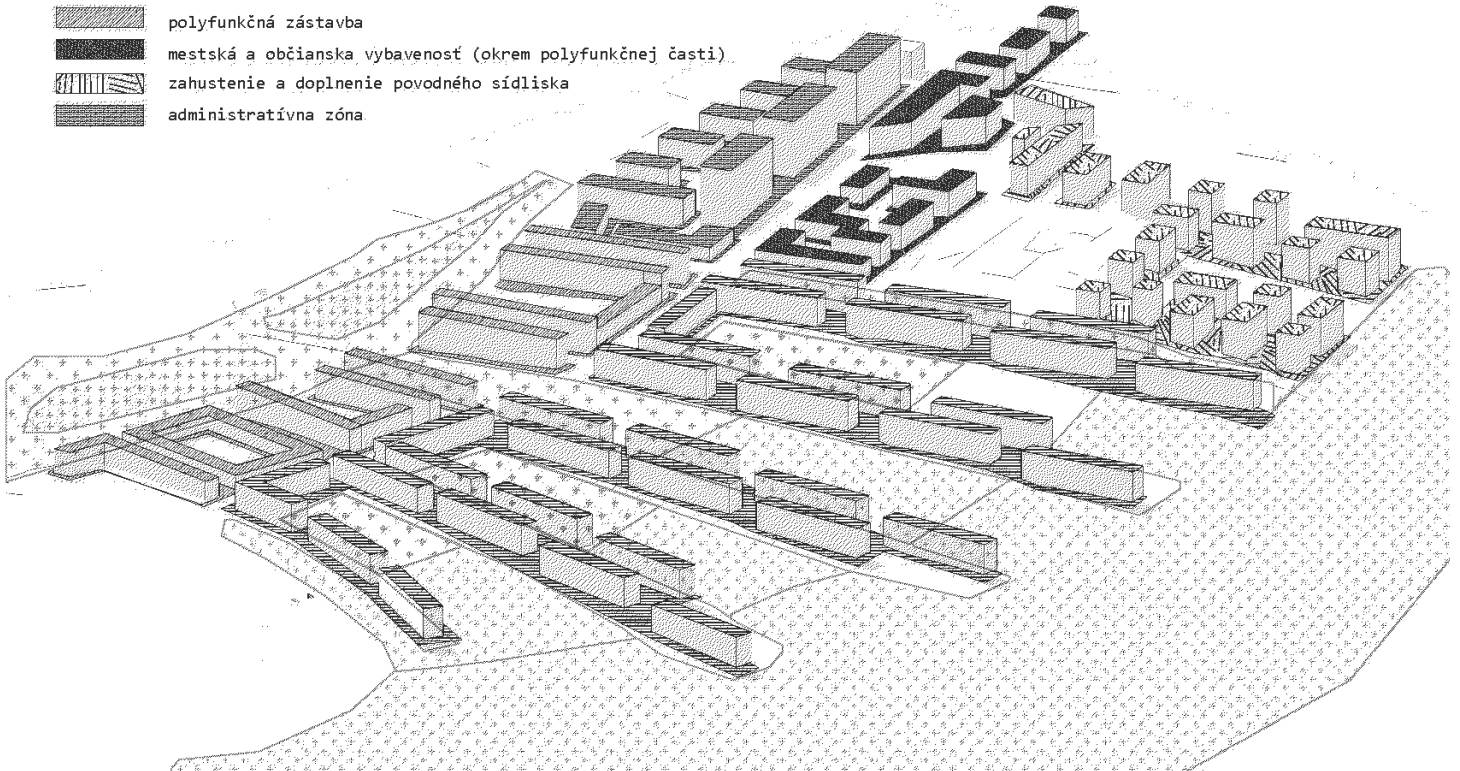

Funkcie v štvrti

východo - západná os

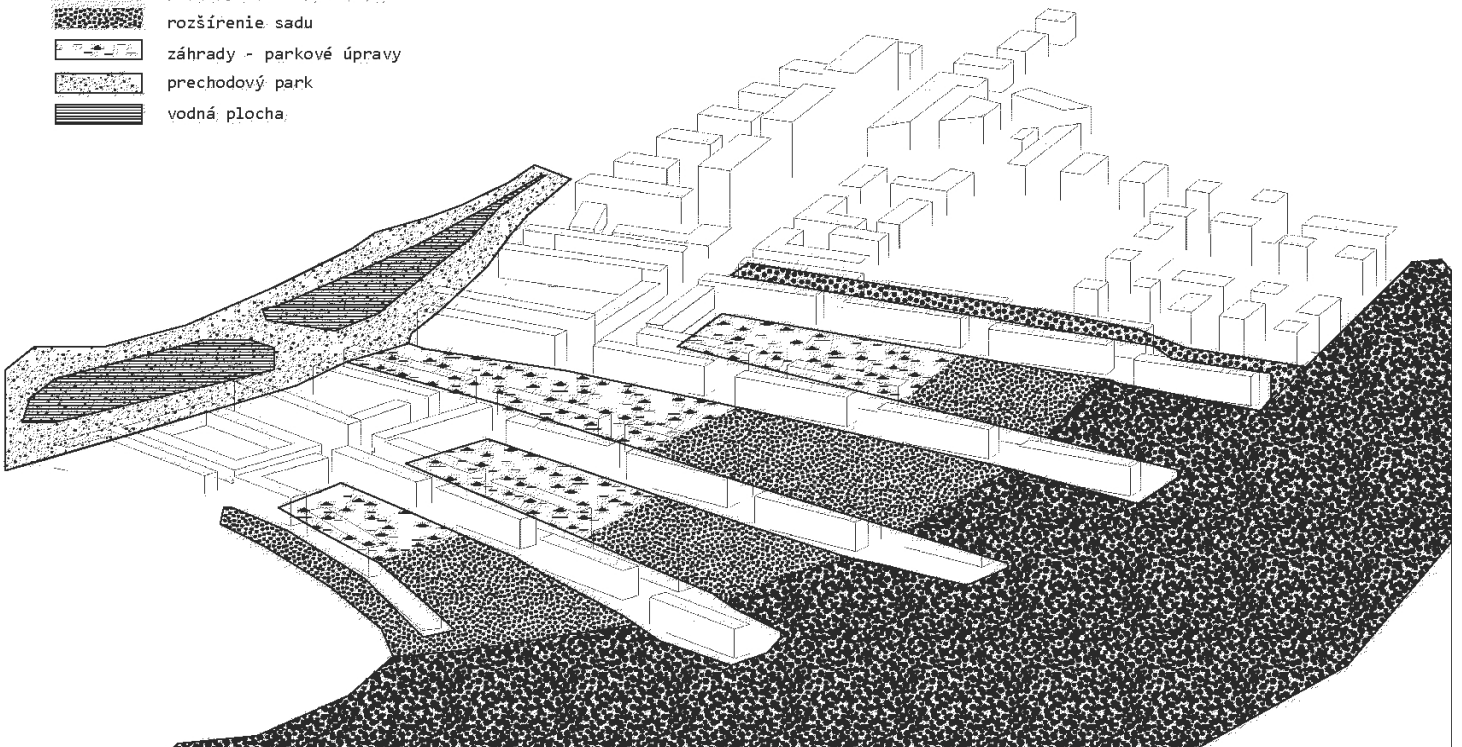
- nová obytná štvrť
- polyfunkčná zástavba
- mestská a občianska vybavenosť (okrem polyfunkčnej časti)
- zahusťenie a doplnenie povodného sídliska
- administratívna zóna

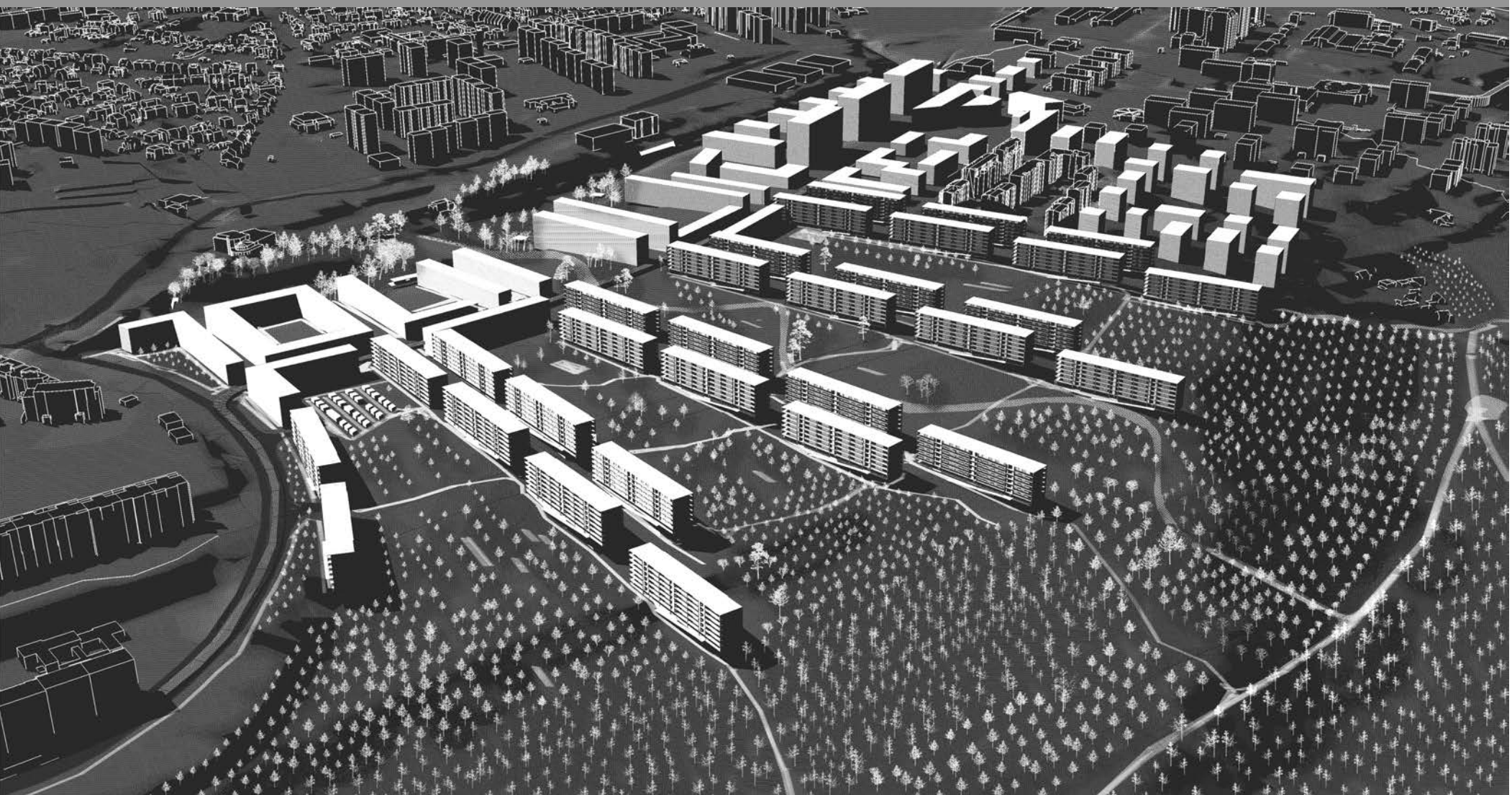

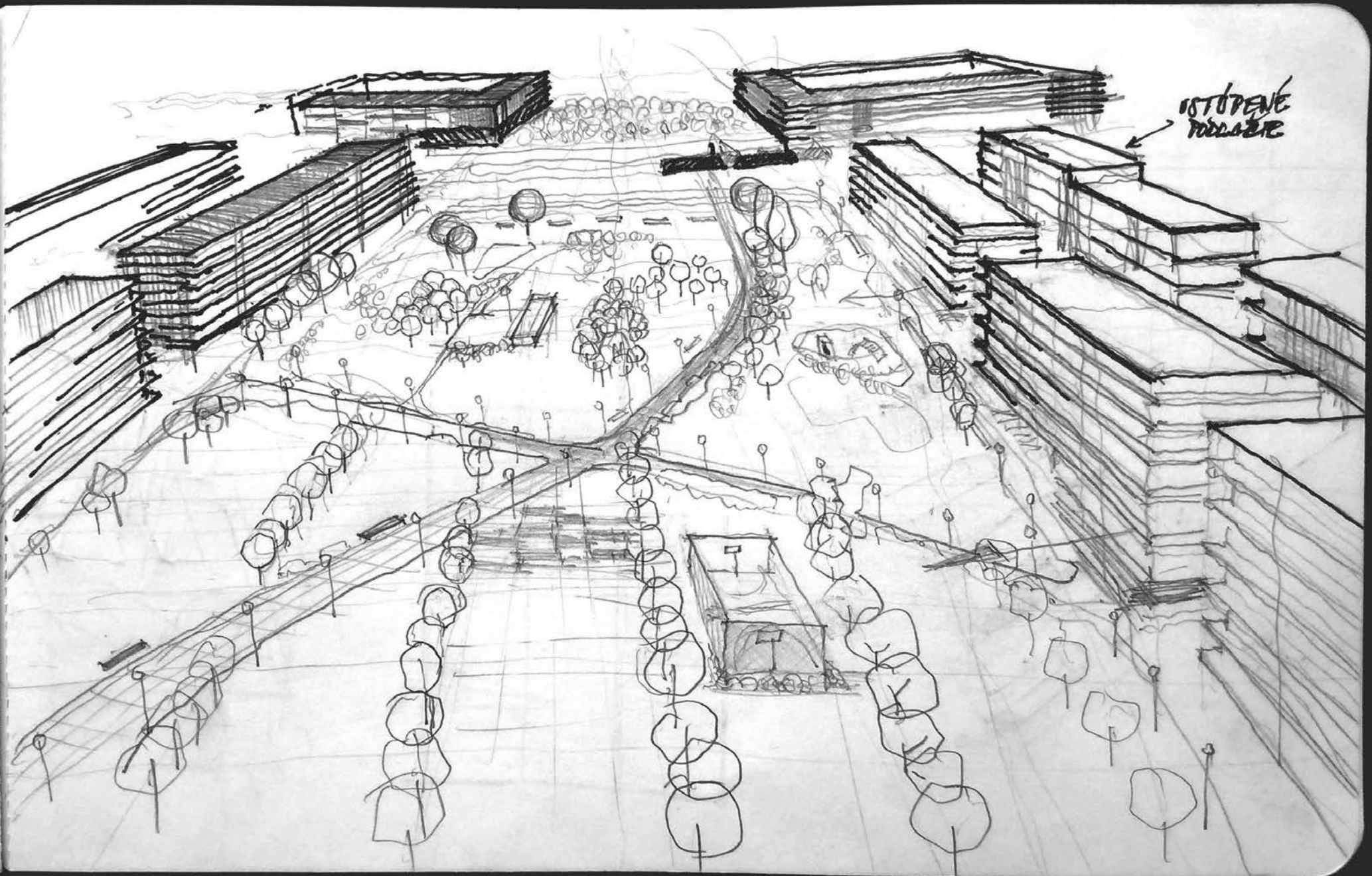
Krajinná kompozícia

severo - južná os

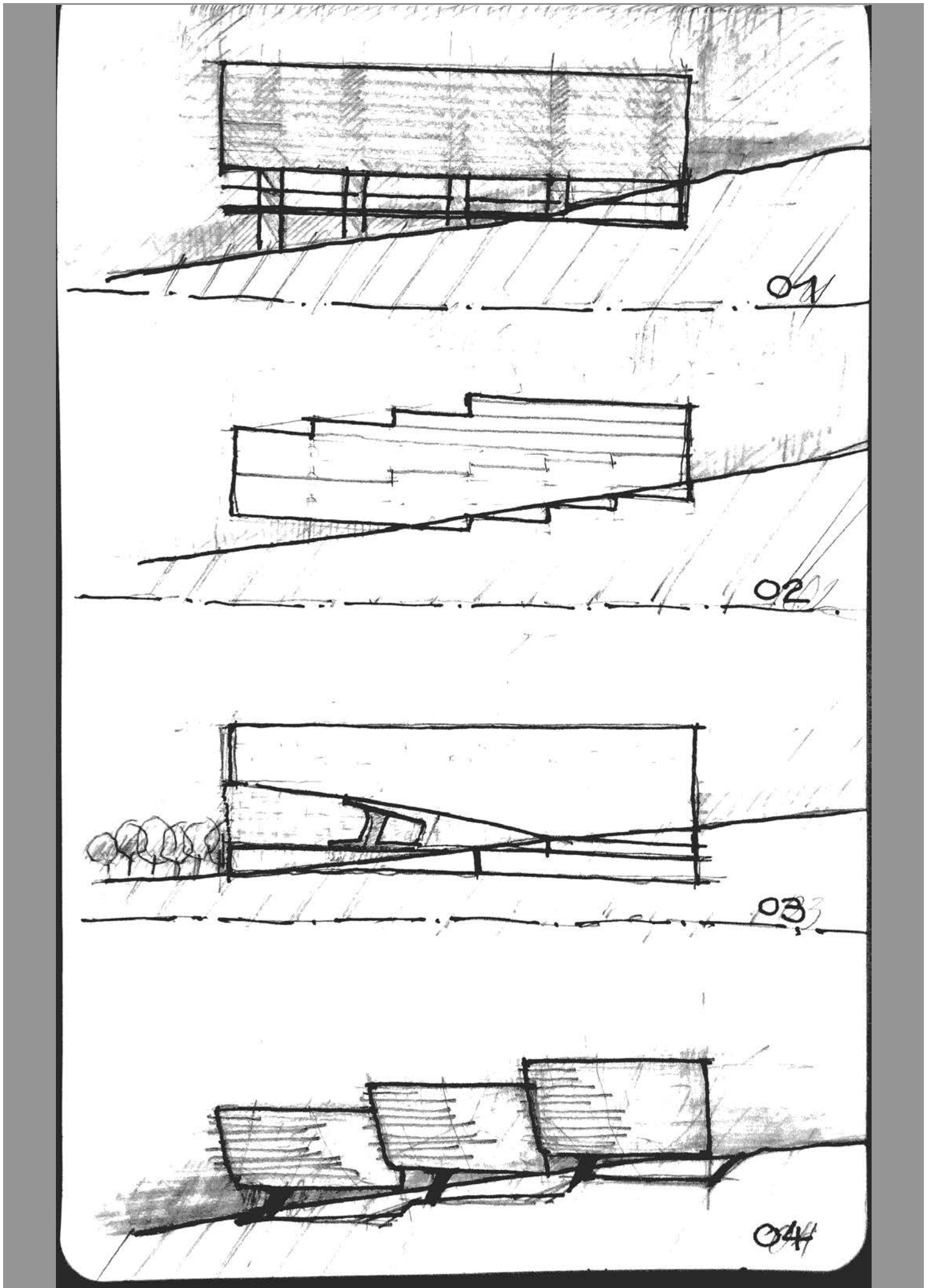
- povodný sad - po obnove
- rozšírenie sadu
- záhrady - parkové úpravy
- prechodový park
- vodná plocha

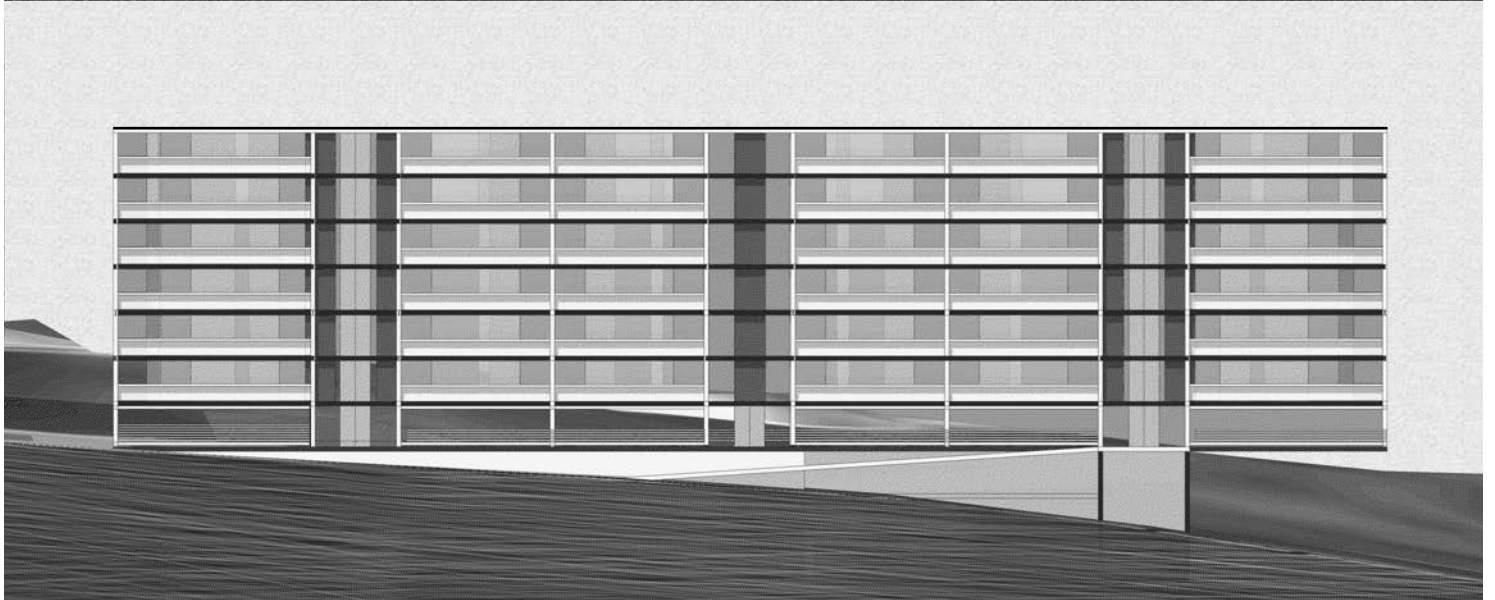
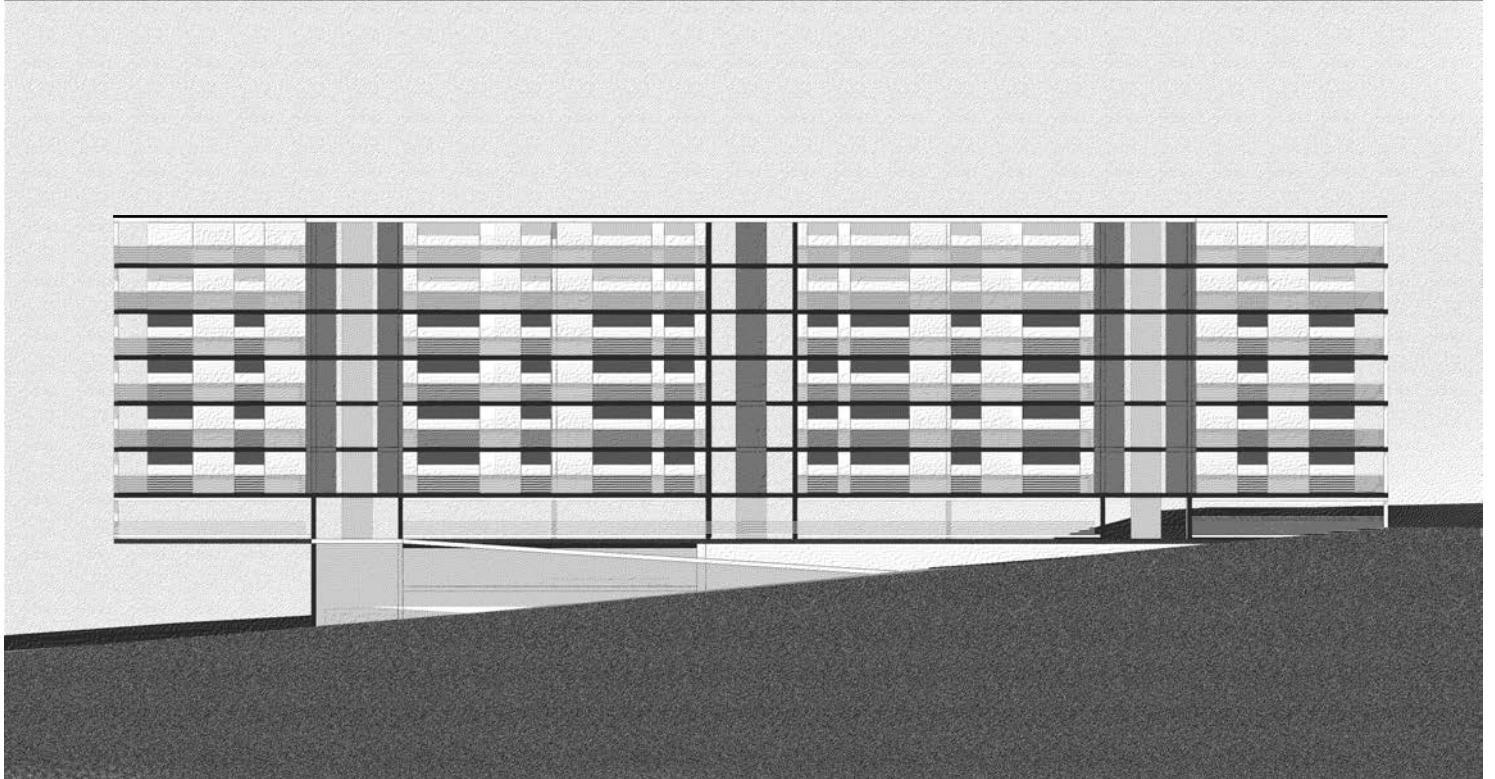
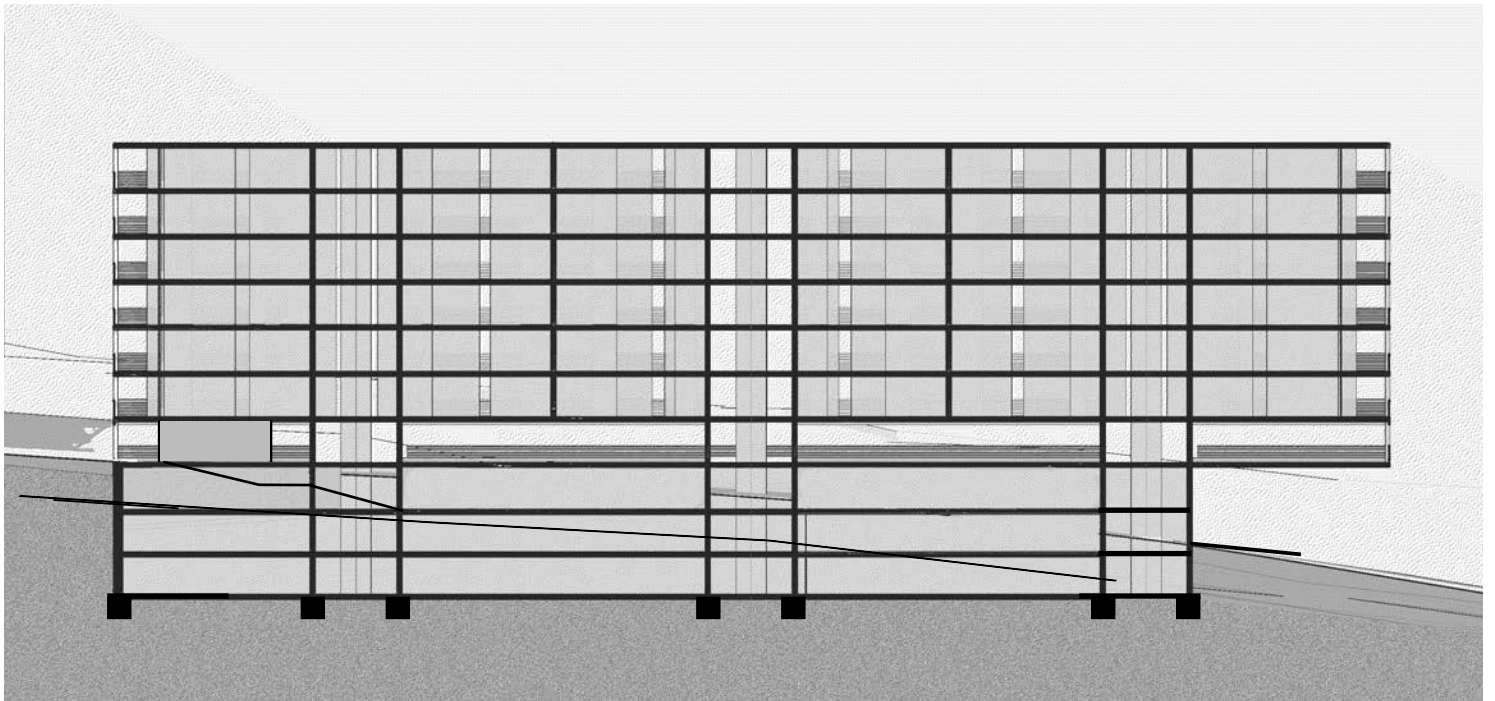

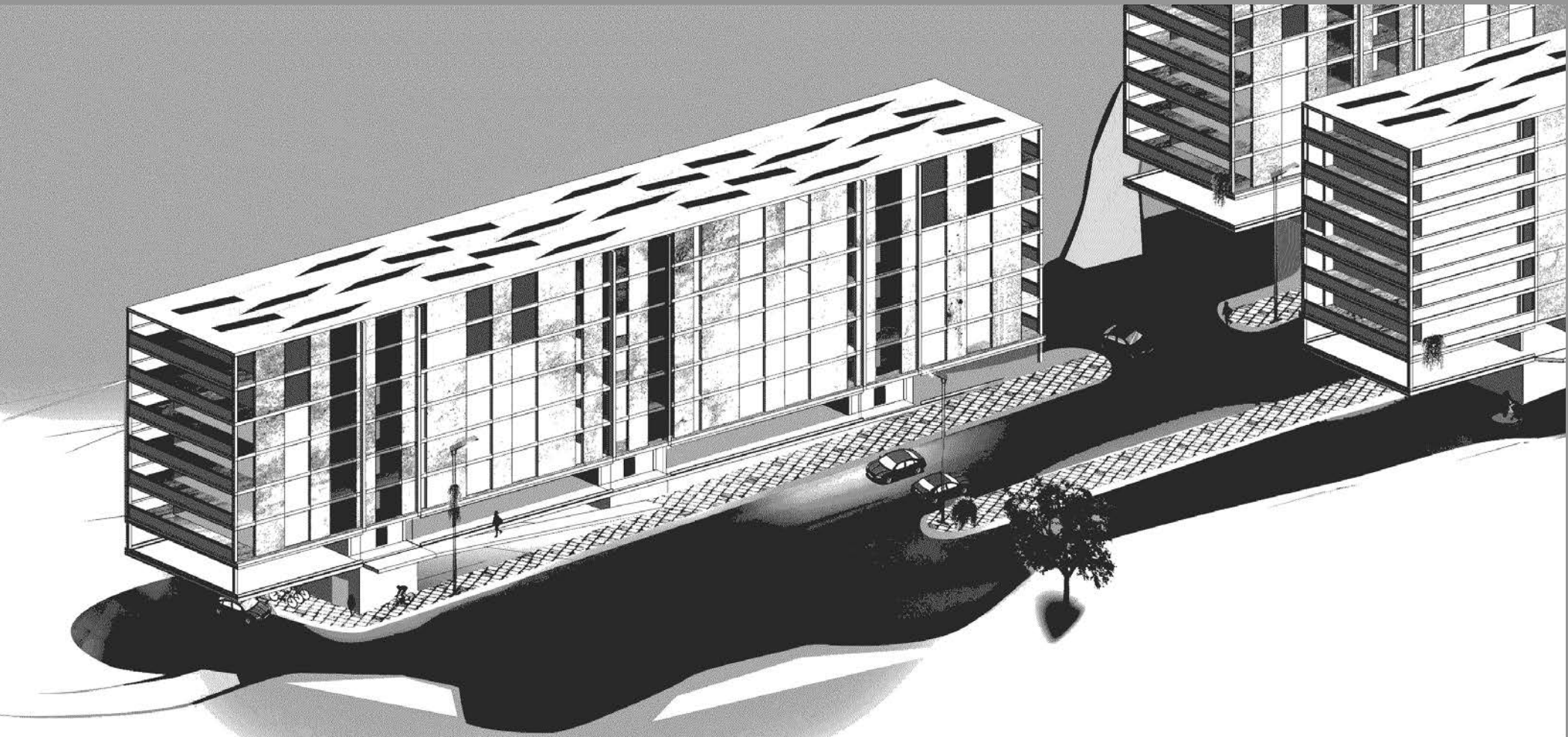

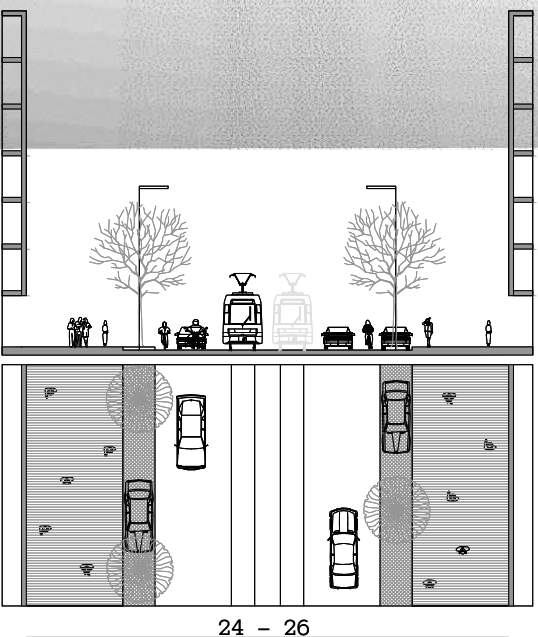
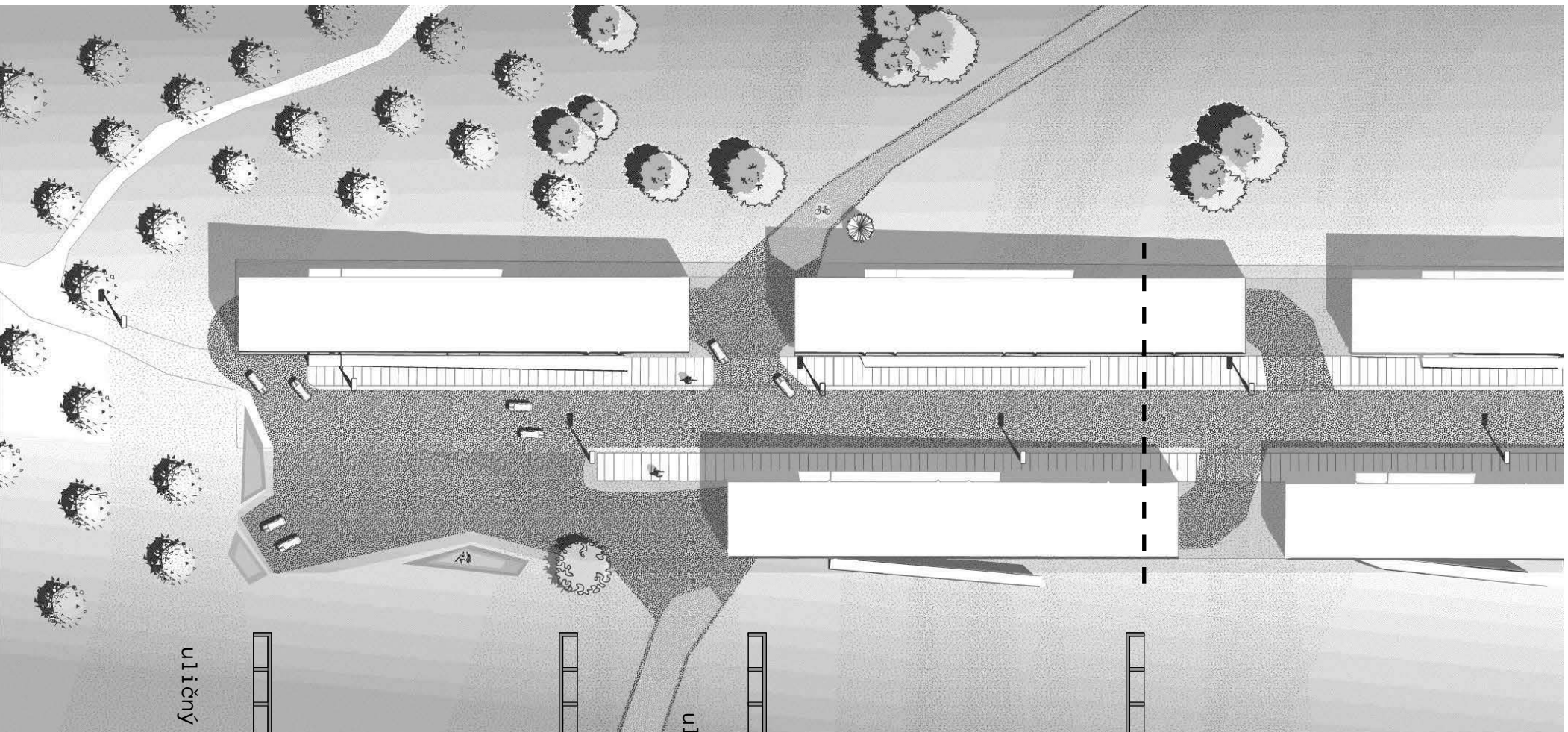
ИСТОПЕНЕ
ПЛОЩАД

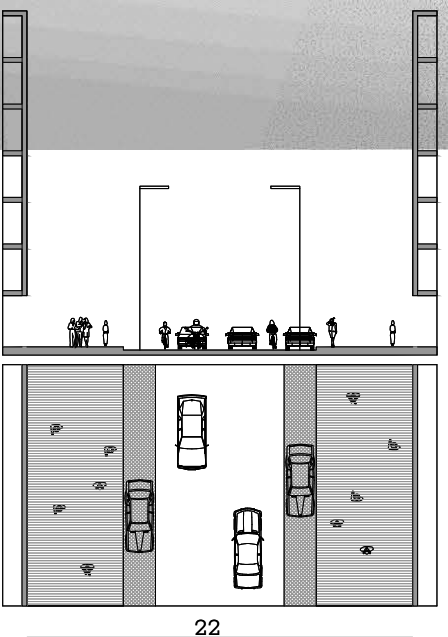

uličný profil hlavnej ulice

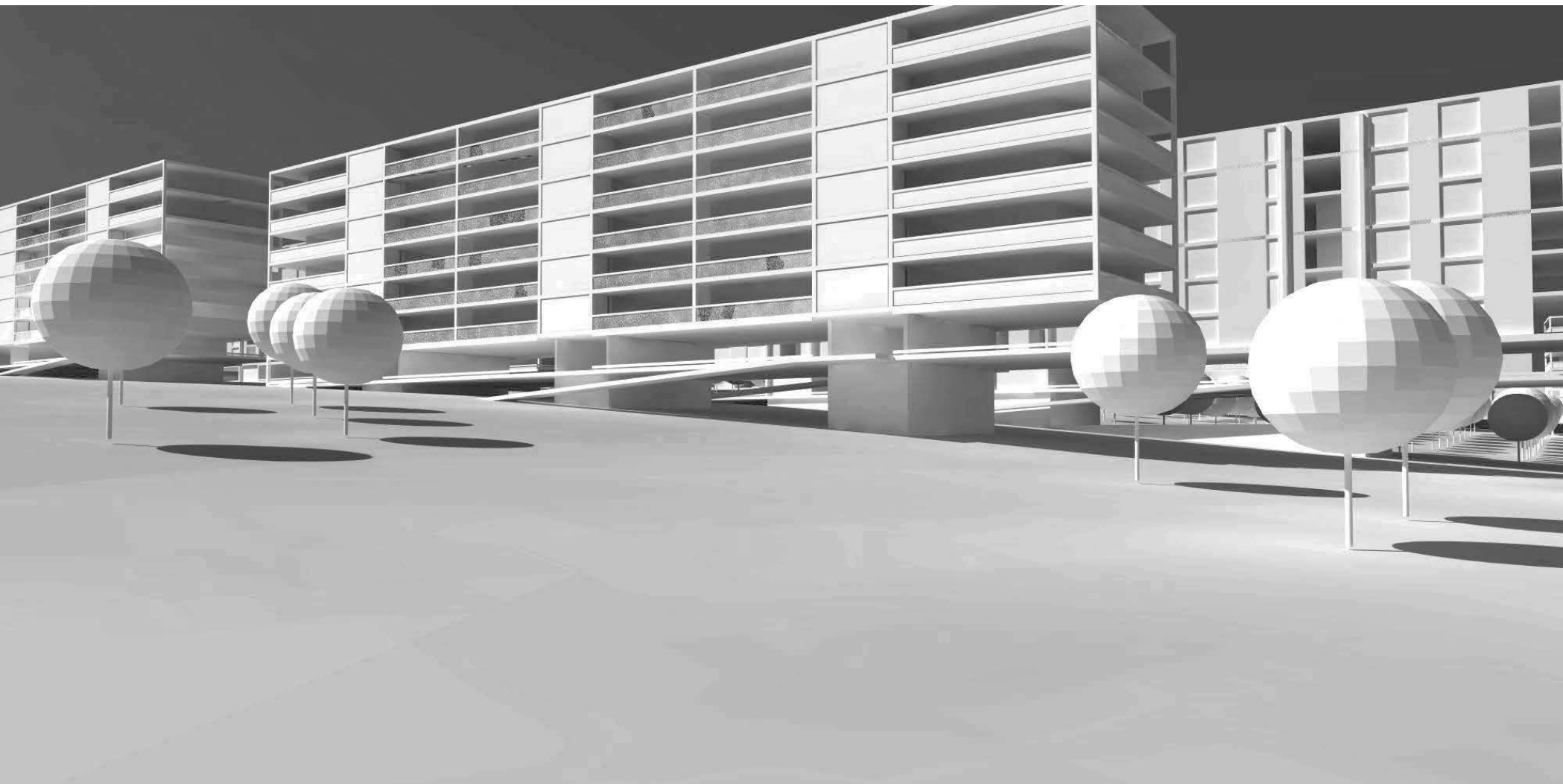
24 - 26

uličný profil ulice uprostred "prsta"

22

Trojmezí – mesto a sad

rezy

6.POUŽITÉ ZDROJE

INTERNETOVÉ ZDROJE:

WIKIPEDIA.ORG

ARCHDAILY.COM

URM.CZ

bldgblog.blogspot.cz

gobotree.com

KNIHY, ČLÁNKY, ČASOPISY. NORMY:

49 CITIES – Work AC (2009)

CSN 73 6056 – Odstavné a parkovací

plochy silničních vozidel

Architectural Design 2008 – cities of

dispersal

preddiplomní sešit

KONZULTÁCIE

doprava – Ing. Václav Malina

ĎAKUJEM,

v prvom rade mojim drahým rodičom, ktorí ma počas rokov štúdia podporovali nielen fyzicky, ale predovšetkým duševne a aj najpriek mnohým sklamaniam nikdy neprestali. Taktiež by som chcel poďakovať Janu Jehlíkovi, Janu Šépkovi a Mirce Tumové za ich trpezlivosť a vedenie, i za možnosť pokračovať...

A rád by som poďakoval aj svojim spolužiakom a kolegom, ktorých som počas týchto rokov stretol (a nebolo ich málo) a špeciálne L.K., ktorá bola veľkou oporou už od začiatku štúdia, a nikdy mi nedovolila zabudnúť na ideály...

